

ADAPTIVE REUSE

Επανάχρηση εγκαταλελειμμένων οικοδομών

Παράδειγμα του Δικαστικού μεγάρου Πειραιά

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: Νούση Άννα-Αικατερίνη

ar14016

Σμυρνιώτης Χρήστος

ar14009

Τσακοπούλου Έλλη-Ζαχαρένια

ar14064

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ορισμός.....	σελ.2
Παραδείγματα.....	σελ.3
Το κτήριο.....	σελ.5
Η πρόταση μας.....	σελ.6
Οφέλη της πρότασης.....	σελ.6

ADAPTIVE REUSE

Καθώς η ανακύκλωση υλικών μπαίνει όλο και πιο πολύ στην νοοτροπία των σύγχρονων κοινωνιών, είναι φυσική η στροφή αυτών προς κατευθύνσεις που υποδεικνύουν την επανάχρηση ήδη υπαρχόντων υλικών και στις οικοδομές. Ο όρος «Adaptive reuse» αναφέρεται πιο συγκεκριμένα σε 3 αρχές που αφορούν στην επανάχρηση, ανακύκλωση, αναζωογόνηση, μείωση και μετατροπή, δηλαδή «reuse, recycle, revive, reduce and repurpose» των αχρησιμοποίητων οικοδομών. Με αυτό τον τρόπο κτήρια που μέχρι πρότινος είχαν μια συγκεκριμένη χρήση, αλλάζουν λειτουργία προσαρμοζόμενα

στις υπάρχουσες ανάγκες της εποχής με καινοτόμο τρόπο. Ωστόσο, ο αρχιτέκτονας οφείλει να αντιλαμβάνεται την σημασία και την ιστορική αξία του κτηρίου που επεξεργάζεται ενεργώντας αναλόγως ώστε η παρέμβαση του να είναι προσθετική στην αξία του με σκοπό να διευκολύνει την σύγχρονη αλλά και μελλοντική ζωή των χρηστών του.

«The greenest building is the one already built»
_Carl Elephante

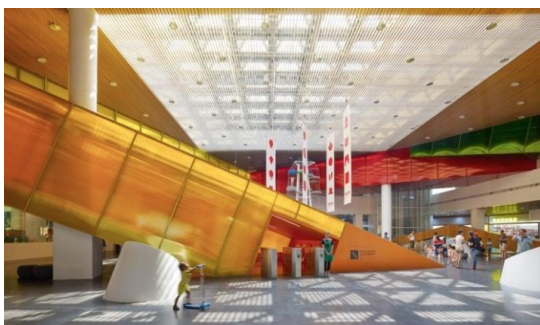
Χαρακτηριστικά παραδείγματα

Στην διάρκεια της ερευνάς μας διαβάσαμε αναλυτικά για πολλά παραδείγματα εφαρμογής του adaptive reuse από αρχιτέκτονες ανά τον κόσμο. Επιλέξαμε να παραθέσουμε κάποια από αυτά με στόχο να τονίσουμε τα θετικά αποτελέσματα που μπορεί να έχει η επανάχρηση ενός κτηρίου για την κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον.

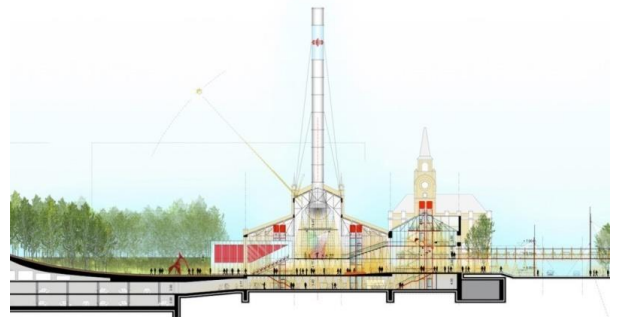
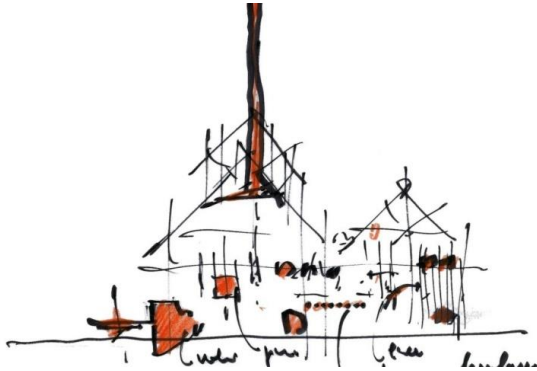
Το πρώτο παράδειγμα αφορά στην μετατροπή ενός εγκαταλελειμμένου κτηρίου, στην πόλη Zhengzhou της Κίνας, σε παιδικό σταθμό. Η συγκεκριμένη πόλη φημίζεται για τον μεγάλο αριθμό νέων αλλά αχρησιμοποίητων οικοδομών, ενώ στεγάζει κυρίως κτήρια γραφείων και επιχειρήσεις. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια η πόλη αποκτά όλο και περισσότερους μόνιμους κατοίκους καθώς σταδιακά αναπτύσσεται οικονομικά. Γι' αυτό η ομάδα των Crossboundaries δημιούργησε τον παιδικό σταθμό Soqoo Joyful Growth Center.

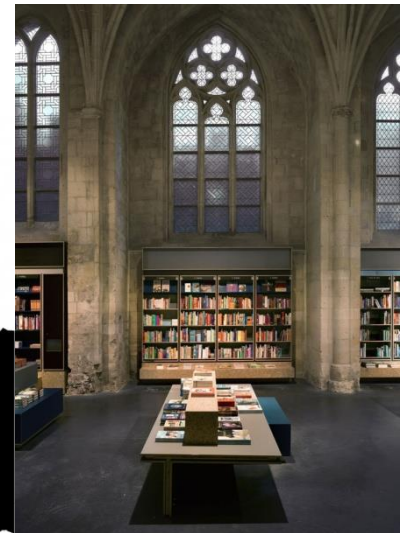
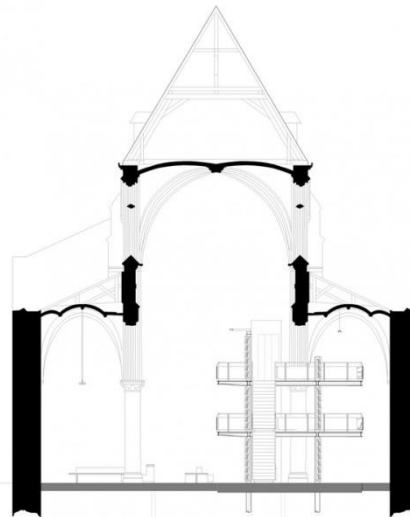
Στο κτήριο που στέγασε τον παιδικό σταθμό διατηρήθηκε το αρχικό κυκλικό του σχήμα αλλά προστέθηκε στην όψη διαγώνιο πλέγμα από χρωματιστά υλικά που επιτρέπει την διόδο του φωτός αποκρύπτοντας όμως την αυστηρή όψη του υπάρχοντος κτηρίου.

Το δεύτερο παράδειγμα είναι αυτό της ανακαίνισης, από τον Ιταλό αρχιτέκτονα Renzo Piano, ενός πρώην ηλεκτρικού σταθμού, του GES2, σε gallery έργων τέχνης που θα τροφοδοτείται αυτόνομα από ενέργεια καθώς θα προσαρμοστούν συστήματα παραγωγής ηλιακής και θερμικής ενέργειας. Το έργο αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το έτος 2019.

Τέλος, μας φάνηκε εξαιρετικά ενδιαφέρον το παράδειγμα μετατροπής ενός Γοτθικού καθεδρικού ναού του 13^{ου} αιώνα, στο Μάαστριχτ, σε σύγχρονο βιβλιοπωλείο. Ο ναός σταμάτησε να χρησιμοποιείται από το έτος 1794 μ.Χ. όταν ο στρατός του Ναπολέοντα τον κατέλαβε και τον χρησιμοποίησε για στρατιωτικούς σκοπούς. Το 2005 οι Boekhandels Groep Nederland (BGN) αποφάσισαν να του δώσουν ξανά ζωή μετατρέποντας τον σε ένα από τα πιο θαυμαστά βιβλιο-πωλεία του κόσμου.

Σε αυτό το παράδειγμα παρατηρούμε αυτό που ήδη αναφέρθηκε στον ορισμό του adaptive reuse, δηλαδή τον σεβασμό που οφείλει να διατηρεί ο αρχιτέκτονας για την προηγούμενη χρήση του κτηρίου που επεξεργάζεται, ειδικά όταν αυτό έχει μεγάλη ιστορική αξία και αποτελεί πολιτισμική κληρονομιά.

Δικαστικό μέγαρο Πειραιά- Πρόταση

Το κτήριο που επιλέξαμε για να ασχοληθούμε βρίσκεται στο κέντρο της πλατείας Κορραή στον Πειραιά. Πρόκειται για μια ανολοκλήρωτη οικοδομή του 1971, που επί χούντας ξεκίνησε η κατασκευή της, στο οικόπεδο που μέχρι πρότινος φιλοξενούσε την Ράλλειο Σχολή Θηλέων, με σκοπό την στέγαση του νέου Δικαστικού και Δημαρχιακού Μεγάρου του Πειραιά. Η κατασκευή δεν ολοκληρώθηκε ποτέ και η οικοδομή μένει εδώ και 40 χρόνια να στοιχειώνει ένα από τα πιο κεντρικά σημεία του Πειραιά, την πλατεία Κορραή, δίπλα ακριβώς από το Δημοτικό Θέατρο Πειραιά. Σήμερα, με την κατασκευή του νέου μετρό αλλά και λόγω της αποξένωσης και εγκατάλειψης που υφίσταται η πλατεία, έχει γίνει πιο επιτακτική από ποτέ η απόδοση κάποιας χρήσης στην συγκεκριμένη οικοδομή.

Φωτογραφίες μεγάρου:

Η πρότασή μας:

Η πρότασή μας για το κτήριο έχει ως στόχο, κρατώντας ίδιο τον φέροντα οργανισμό του κτηρίου να εισάγει την ιδέα του vertical farming στην κοινωνία. Βασίσαμε την ιδέα μας σε ένα αντίστοιχο project που είδαμε υλοποιημένο στο Τόκυο.

Το vertical farming είναι ουσιαστικά η καλλιέργεια φρούτων και λαχανικών σε ένα αστικό περιβάλλον με την χρήση κατάλληλων συστημάτων. Το Δικαστικό μέγαρο Πειραιά διαθέτει πολλά επίπεδα, ιδανικά για την ανάπτυξη και την εγκατάσταση όλων των απαραίτητων μηχανισμών, αλλά και αίθριο στο εσωτερικό του που καθιστά εφικτή την παροχή φυσικού φωτισμού σε όλο το ύψος του κτηρίου. Επιπλέον, σκεφτόμαστε στο ισόγειο του κτηρίου, που είναι σε άμεση επαφή με το δρόμο, να λειτουργούν μικρά καταστήματα για την προώθηση των προϊόντων που θα παράγονται από το vertical farming. Τέλος, το ευρύχωρο δώμα με την εξαιρετική θέα στο λιμάνι του Πειραιά αποτελεί ιδανικό τόπο συνάντησης τόσο για τους πολίτες του Πειραιά, όσο και για τους επισκέπτες. Γι' αυτό και προτείνουμε σε αυτό να δημιουργηθεί ένα μεγάλο ανοιχτό καφέ-εστιατόριο από το οποίο θα μπορεί κάποιος να θαυμάσει την θέα που αυτό παρέχει.

Οφέλη του Adaptive reuse

Τα οφέλη του συγκεκριμένου τρόπου οικοδόμησης γίνονται αντιληπτά σε πολλούς τομείς. Αρχικά, σε κοινωνικό επίπεδο ξαναδίνει ζωή στη γύρω περιοχή που πολύ συχνά εγκαταλείπεται και αποξενώνεται λόγω της κατάστασης του κτηρίου. Έπειτα οικονομικά κυρίως όσον αφορά την οικονομία που γίνεται στα υλικά αλλά και γενικότερα το κόστος της επανάχρησης ενός κτηρίου αγγίζει το 1/3 του κόστους της κατεδάφισης και στη συνέχεια της ανοικοδόμησης ενός νέου. Τέλος δεν θα μπορούσαμε να παραλείψουμε τα περιβαλλοντικά οφέλη τα οποία συνδέονται στενά με τα οικονομικά. Κυρίως αφορούν την οικονομία στην ενέργεια που καταναλώνεται σε σύγκριση με την ενέργεια που απαιτείται για να λειτουργήσει μια νέα οικοδομή στη θέση του εγκαταλελειμένου κτηρίου. Επίσης είναι εμφανές ότι το adaptive reuse είναι η πράξη η πιο στενά συνδεδεμένη με τη βιωσιμότητα σε μια οικοδομή αλλά και βασίζεται στην έννοια της ανακύκλωσης. Οι συνέπειες λοιπόν στο περιβάλλον δεν θα μπορούσαν παρά να είναι θετικές.

Με δεδομένα τα παραπάνω εντοπίζουμε συγκεκριμένα τα οφέλη που θα είχε η επαναχρησιμοποίηση του Αστικού Μεγάρου Πειραιά με την πρότασή μας.

Σε κοινωνικό επίπεδο, θα αλλάξει εντελώς την κίνηση στην πόλη ξαναδίνοντας πνοή σε ένα από τα κομβικότερα σημεία του Πειραιά. Η πλατεία Κοραή θα αποκτήσει ξανά ροικότητα και ζωή με πόλο έλξης το συγκεκριμένο κτήριο που τόσο καιρό προκαλεί απέχθεια. Ειδικά με την λύση που προτείνουμε οι κάτοικοι του Πειραιά θα αποκτήσουν έναν νέο τόπο συνάντησης που θα τους φέρει πιο κοντά και λόγω των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται μέσα του.

Σε οικονομικό επίπεδο, πέρα από τα γενικότερα οφέλη που ειπώθηκαν παραπάνω, θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας αλλά ταυτόχρονα με την εναλλακτική μέθοδο του vertical farming θα ενισχυθεί η τοπική παραγωγή.

Τέλος σε περιβαλλοντικό επίπεδο η λύση αυτή θα προσθέσει πράσινο σε μία από τις πιο αστικές και πυκνοκατοικημένες περιοχές και άρα μια διαφορετική πιο οικολογική αίσθηση στην πόλη. Οι κάτοικοι επιπλέον δεν θα έχουν μια αποστασιοποιημένη σχέση με τη φύση αλλά θα την εντάξουν στην καθημερινότητά τους καθώς (οι επισκέπτες και οι εργαζόμενοι) θα έρχονται σε επαφή με αυτή, θα τη χρησιμοποιούν και μέσω αυτής θα παράγουν.

